

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME | SPEAKING NOTES

Algemene Politieke Beschouwingen d.d. 08-11-2021

Geachte voorzitter van de Nationale Assemblée,
Geachte vicevoorzitter van de Nationale Assemblée,
Leden van de Nationale Assemblée,
Vicepresident,
Leden van de Raad van Ministers,
Dames en Heren,

Inleiding

- De Algemene Politieke Beschouwingen, geven de Regering de gelegenheid, haar visie met betrekking tot de beoogde sociaal-maatschappelijke en financieel economische ontwikkeling, inclusief de projecties van groei en stabiliteit, te presenteren.
- De hiermee verband houdende ontwerp Staatsbegroting, voor het dienstjaar 2022, Financieel Jaarplan 2022 en Meerjaren Ontwikkelingsplan 2022-2026, zijn inmiddels gedeeld met uw Geacht College, waarbij uw commentaar en visie is gevraagd, om deze mee te nemen in de finale implementatie.
- In de bijdragen van de fractievoorzitters, zijn er verschillende diverse punten aan de orde gekomen; hetgeen u ziet op beleidsniveau, zal hierna integraal door de President worden behandeld.

- Alle vragen, die meer detaillistisch zijn, kunnen door de Ministers, bij de behandeling van de Staatsbegroting voor het dienstjaar 2022, worden behandeld.
- Ik merk op, dat de Stand van de Covid-19 pandemie in Suriname, de EBS-tarieven, en de start van het nieuw schooljaar 2021, in een door u ingelaste vergadering, na het reces, al zeer uitvoerig zijn behandeld in uw Parlement.
- Ik zal daarom niet opnieuw op deze zaken ingaan.

Hoe staan we ervoor

Voorzitter,

- Als we terugkijken, dan zien we achter ons:
 - Een jaar, waarin we moeilijke en soms pijnlijke maatregelen, hebben moeten nemen.
 - Een jaar, waarin we de urgentiefase van ons Regeerprogramma, hebben uitgevoerd.
 - Een jaar, waarin ons hebben gericht, op het genezen van de ergste wonden, in onze sociaal-maatschappelijke en financieel-economische orde.
 - Een jaar, waarin we, met steun van de samenleving, met steun van uw gehele Parlement, ons Herstelplan, hebben goedgekeurd, en daarmee gezamenlijk hebben gekozen, om het pad richting een beter Suriname, te volgen.
- Het is geen gemakkelijk jaar geweest.

- We hebben maatregelen moeten nemen, die weliswaar de ontwikkeling en gezondmaking van ons land, bijzonder dienen, maar die misschien, niet zozeer goed doen, aan de populariteit van de Regering.
- Maatregelen, die met name tegen de achtergrond van de heersende Covid-19 pandemie, **zwaar vallen**, bij grote delen van onze samenleving.
- Gelukkig heeft de samenleving, ons niet het mandaat gegeven, om populair te zijn, **maar**, om keihard te werken, om land en volk te redden en tot welvaart en ontwikkeling te brengen.
- En laat mij er direct bij vermelden, dat eenieder, die in de loop van het jaar, de cijfers goed bestudeerd heeft, en samen met ons heeft doorgenomen, **weet**; dat deze maatregelen onafwendbaar en noodzakelijk waren, tenminste als je geen schijnwelvaart wilt, maar echte welvaart.

Voorzitter,

- Geen gemakkelijk jaar, maar wel een vruchtbaar jaar.
- Vruchtbaar, omdat we door de maatregelen die wij genomen hebben, u nu een begroting hebben kunnen presenteren, die:
 - o gestoeld is op een gezonde balans,
 - o gebaseerd is op realisme,
 - o geïnspireerd is op toekomstperspectief, en

o als doel heeft, om ons land en het gehele volk van Suriname, in het bijzonder de sociaal-zwakkeren, in versneld tempo, tot ontwikkeling te brengen.

Ambitie voor 2022

Voorzitter,

- Met de Staatsbegroting voor het dienstjaar 2022, tezamen met de programma's en projecten daarbij, in samenhang met het Financieel Jaarplan 2022, heeft de Regering een zeer ambitieus programma gepresenteerd.
- Ambitieuw, omdat deze gekenmerkt wordt door grote uitdagingen:
enerzijds heeft het land een enorme behoefte aan programma's en projecten, die zullen zorgdragen voor herstel, en anderzijds hebben we te maken met schaarse financiële middelen.
- En daarbij komt tegelijkertijd, dat we ons programma voor het herstellen en opbouwen van de politiek-bestuurlijke capaciteit, en reorganisatie van het veel te logge overheidsapparaat, moeten voortzetten.
- We gaan hervormen.
- Hervormen, op basis van een economische agenda.
- Op basis van een sociale agenda.
- Op basis van een maatschappelijke agenda.
- We houden daarbij rekening, met iedereen, en betrekken eenieder.

- De hervormingen zijn gericht op:
 - het verbreden en versterken van het midden- en kleinbedrijf,
 - het scheppen van werkgelegenheid,
 - het vereenvoudigen en effectiever uitvoeren van het sociaal beleid en
 - het bestrijden van armoede.
- In dit kader, dient niet in de minste plaats gezegd te worden, dat we ons land moeten voorbereiden, op een potentiële olie- en gaseconomie.
- Dat betekent *local content*, bedrijvigheid, werkgelegenheid, en een extra *boost* in onze welvaartsontwikkeling.
- Dat betekent ook, dat zoveel mogelijk mensen *echt* aan het werk moeten, en dus grote delen van samenleving, voorbereid moeten worden, op een transitie van de tertiaire sector, naar het bedrijfsleven.
- Onze bevolking, moet zoveel mogelijk productiegericht worden ingezet, en zij moeten daarbij worden voorzien van de juiste *tools*, die hun daartoe in staat stellen.
- Goed onderwijs in de vorm van opleiding, scholing, training, op verschillende niveaus, zowel praktisch beroepsgericht, als academisch wetenschappelijk is daartoe een vereiste.

Voorzitter,

- Onze ambities, en daarmee ons beleid, vervat in de projecten en programma's, die in de begroting zijn gepresenteerd en zijn erop gericht dat:
 - o eenieder in de samenleving, trots een eigen inrichting kan geven, aan hun gewenst niveau van welvaart en welzijn.
 - o Dat mensen niet meer afhankelijk, niet meer onderdrukt worden, en met de hand opgehouden, zitten te wachten, tot een politieke vriend een voedselpakket komt brengen.
 - o Dat eenieder in onze samenleving, de kans krijgt, om vooruit te plannen, te kunnen excelleren en te kunnen genieten van de welvaart, die zij realiseren.
 - o Dat mensen met opgeheven hoofd, trots kunnen rondlopen, trots op wat ze zelf hebben kunnen bereiken en realiseren, op basis van de mogelijkheden en infrastructuur, die de Staat hen heeft gefaciliteerd.
- Wij zijn vastberaden, om deze ambities voor het Surinaamse volk, waar te maken, op basis van de randvoorwaarden, van goed bestuur, en eerlijk en transparant leiderschap.
- Daarvoor werken wij, niet om populair te zijn, maar om dit land te leiden naar een historische ontwikkeling van groei en welvaart.

Financieel-Economisch Jaarplan

Voorzitter,

- Tezamen met de Staatsbegroting, over het dienstjaar 2022, is het Financieel Jaarplan 2022, bij uw Parlement ingediend.
- Dit jaarplan verwoordt de prioriteiten, op de ontwikkelingsagenda van het beleid voor het komend dienstjaar.
- Ik merk hierbij op, dat voorheen, de Financiële Nota en het Jaarplan als twee separate documenten werden ingediend.
- Voor dit jaar heeft de Regering gekozen, om uit efficiencyoverwegingen, deze twee documenten samen te voegen tot het Financieel Jaarplan.
- Het overheidsfinanciën beleid, stuurt aan op het verkleinen van het tekort, met als doel de afhankelijkheid van geleende middelen te verminderen, en zodoende de weerbaarheid van de staatsfinanciën en de staatsschuld te verbeteren.
- In de Ontwerpbegroting 2022 zijn de geraamde overheidsontvangsten en -uitgaven vastgesteld op respectievelijk 24,8 miljard SRD en SRD 26,7 miljard SRD, met als resultaat een begrotingstekort gelijk aan 2,6% van het BBP.
- Het is goed, om hierbij te benadrukken, dat we met deze cijfers, ruim binnen de internationale normen van

behoorlijk fiscaal bestuur zitten – en dat uit zich onder meer in een wisselkoers die al voor langere periode stabiel is.

- Het is ook goed, om hierbij te benadrukken, dat van de uitgaven, het overgrote deel, 24,8 miljard SRD, bestemd is voor beleidsprogramma's.
- Dit zijn projecten, die moeten resulteren in het verwezenlijken van de vastgestelde ontwikkelingsdoelen zoals onderwijs, infrastructuur, gezondheidszorg, capaciteitsopbouw, woningbouw en productie.
- Hierbij moet niet onvermeld zijn, dat de programma's en projecten voor het overgrote deel – ruim 20 miljard SRD - worden gefinancierd uit eigen middelen, en voor een kleiner deel via donormiddelen en leningen.
- Dat betekent, dat het overgrote deel van de overheidsinkomsten, zal worden besteed aan de ontwikkeling van ons land op de genoemde gebieden.
- De offers, die de gehele samenleving brengt, worden daarmee vertaald in groei in welvaart en welzijn, zodat in de nabije toekomst de vruchten door de gehele samenleving daarvan kunnen worden geplukt.
- Het is belangrijk, om hierbij stil te staan, omdat we weten dat de offers niet gemakkelijk zijn.

- Het Financieel Jaarplan omvat tevens strategische actiepunten voor ieder van de zeventien ministeries.
- Binnen, die actiepunten is de eerder geschetste ambitie van de Regering voor het jaar 2022 te herkennen.
- Er wordt geconcretiseerd, op welke wijze, de Ministeries, voor het jaar 2022, de ontwikkeling van onze samenleving, zal worden bevorderd en wordt bijgedragen, aan de realisatie van onze ambities.
- De Ministers kunnen bij de begrotingsbehandeling ingaan op deze strategische actiepunten.
- De belangrijkste uitdaging voor het nieuwe jaar, zoals ook tot uiting komt in het Financieel Jaarplan, is het verlagen van de inflatie. Het gaat hierbij met name om de importinflatie.
- Het is goed, om hierbij ook op te merken, dat monetaire financiering is beëindigd.
- Het ministerie van Financiën en Planning en de Centrale Bank van Suriname, hebben daartoe een memorandum of understanding getekend.
- Ook, dat draagt bij, aan een stabiele wisselkoers.

Meerjaren ontwikkelingsplan

- De Regering heeft, ingevolge artikel 40 van de Grondwet, aan uw Geacht College een ontwikkelingsplan aangeboden, gericht op de bevordering van de sociaaleconomische ontwikkeling naar een sociaal-rechtvaardige samenleving, het zogenaamde Meerjaren Ontwikkelingsplan (MOP).
- Dit plan zet in grote lijnen de richting, prioriteiten en uitvoering uiteen voor de groei- en moderniseringsfase, de laatste fase is van de regeerperiode, alsmede de jaren daarna.
- Het MOP dient te worden beschouwd, als een voortzetting van het Herstelplan 2020-2022, dat bestemd is voor de urgentie- en herstelfase van de Regeerperiode.
- Binnen het MOP is beschreven, hoe de structurele problemen waarmee grote delen van onze samenleving mee te kampen hebben, zullen worden aangepakt, waaronder werkgelegenheid, woningnood, illegaliteit, milieuproblematiek, ongebreidelde verkaveling, een inefficiënte en ineffectieve overheid en onderbenutting van het potentieel.
- Tevens is daarbij meegenomen, de op handen zijnde exploitatie van olie- en gasbronnen offshore.
- Het maximaal kunnen profiteren van de meeropbrengsten van deze bronnen, vereist een deugdelijke planning, **niet alleen** voor de korte termijn, maar ook voor de middellange en langere termijn.

Beleidsmaatregelen

- Op het gebied van beleid, staat er voor het jaar 2022 bijzonder veel op de agenda.
- Uitgangspunt daarbij is, naast de ingediende begroting, het reeds door uw Geacht College goedgekeurd Herstelplan, aangevuld met de inzichten van de sociale partners.
- Zoals reeds eerder uiteengezet, wordt de uitvoering van het Herstelplan thans overwegend, met eigen middelen gefinancierd.
- Daarnaast zal financiële ondersteuning, worden betrokken bij het IMF, de IDB en de Wereldbank.
- Daarover straks meer.
- Het Herstelplan kent ook een implementatie unit, die verantwoordelijk is voor het aansturen en monitoren van de implementatie van de 185 maatregelen en projecten.
- Daarnaast zal op korte termijn, duidelijkheid moeten zijn omtrent deerschikking van de schulden, met name de zogenaamde Oppenheimer schulden.
- Het belastingstelsel wordt verder verbeterd, met in de inkomstenbelasting een bijstelling van de belastingschijven, in de omzetbelasting de invoering van de Belasting Toegevoegde Waarde (BTW), en de invoering

van een bronbelasting en uitbreiding van de fiscale jurisdictie tot de economische zone op zee.

- De kosten van het overheidsapparaat, zullen moeten worden teruggedrongen.
- Hierbij zal het ambtenarenapparaat worden gesaneerd, waarbij het vrijwillig karakter de boventoon zal spelen.
- We zullen aanmoedigen, dat ambtenaren een carrière in de private sector zullen kiezen, eventueel onder begeleiding van om- of bijscholing.
- Daarmee wordt een deugdelijk kader geschapen, voor de private sector, om meer te investeren en meer werkgelegenheid te scheppen.
- Uiteindelijk zal dit, moeten leiden tot toename van economische groei en betere kansen voor iedere burger van Suriname, om de eigen sociale mobiliteit en welvaart te verbeteren.
- Met het oog op de olie- en gasindustrie, worden voorbereidingen getroffen voor het bevorderen van local content, en het klaarstomen van bedrijven voor het verrichten van diensten voor de sector.
- Het agrarisch beleid is gericht op het realiseren en het waarborgen van de voedselzekerheid en voedselveiligheid voor de Surinaamse bevolking, in samenhang met de ontwikkeling van de agrarische sector als productiesector.

- Met het Nationaal Ontwikkelingsfonds voor Agribusiness, zullen agrarische ondernemers in staat gesteld worden, om modernisering en expansie van de productiecapaciteit door te voeren.
- Het grondbeleid zal effectiever worden uitgevoerd.
- De grondhuurtarieven zullen worden gemoderniseerd, en de betaling van de grondhuur zal worden vergemakkelijkt.
- Daarnaast worden burgers in staat gesteld om domeingrond te converteren naar eigendom.
- De verschillende verkavelingsprojecten worden thans geïdentificeerd en geïnventariseerd; waar dat mogelijk is zullen zij worden gereedgemaakt voor de sociale woningbouw.

IMF / IDB

- Zoals bekend bij u, hebben wij als land een staff-level overeenkomst bereikt, met het IMF voor een extended fund facility.
- We zijn reeds enige tijd, in afwachting van goedkeuring van deze overeenkomst, op *board-level* van het IMF.
- In dat kader, heb ik, samen met de Minister van Financien en Planning, tijdens de klimaatconferentie in Glasgow, een uitgebreide ontmoeting gehad met mevrouw Kristalina Georgieva, de Managing Director van het IMF.

- Zij heeft ons aangegeven, dat Suriname inmiddels aan alles heeft voldaan, waaraan zij zou moeten voldoen.
- Het ligt niet aan Suriname dat dit traject zo lang duurt.
- De Managing Director heeft duidelijk gemaakt, dat zij de verantwoordelijkheid op zich neemt, om het met Suriname op *staff-level* overeengekomen programma, naar de *Board* van het IMF te brengen.
- Uitgaande van de toezeggingen van de Managing Director, gaan wij ervan uit, dat wij op korte termijn een besluit van de Board van het IMF kunnen verwachten, op basis waarvan wij ons financieel-economisch programma intensiever kunnen uitvoeren.

National Risk Assessment

- In het dienstjaar 2022, behoudt de Regering een specifieke focus, op het bestrijden van witwassen en financieren van terrorisme, ook wel AML genoemd.
- In dat kader, zullen wij met hogere snelheid, de effectieve en doelmatige implementatie van de aanbevelingen van de Caribbean Financial Action Task Force (CFATF), voortzetten.
- De analyse, die gericht is op het identificeren van tekortkomingen in ons nationaal financieel en juridisch raamwerk, met betrekking tot AML, de zogenaamde National Risk Assessment, is in het huidig dienstjaar voltooid en opgeleverd.

- Naar aanleiding daarvan, heeft de Regering een strategisch plan uitgewerkt, gekoppeld aan een tijdslijn, dat gericht is op het zo spoedig mogelijk mitigeren van de geïdentificeerde AML gerelateerde risico's.
- Het Anti-Money Laundering Steering Council, wordt door de President voorgezeten, en wordt dus op het hoogste niveau aangestuurd.
- Dat onderstreept het belang voor ons land en de prioriteit, die de Regering stelt aan effectief AML-beleid.
- De betrokkenheid van uw Geacht College, bij het mitigeren van AML gerelateerde risico's, is essentieel.
- De voorzitter van de Vaste Commissie van het ministerie van Financiën en Planning, heeft daarom eveneens betrokkenheid, bij het AML Steering Council.
- We hebben hier een nationale taak te vervullen, met een brede verantwoordelijkheid.
- In de eerste plaats, willen wij als land de waarborg hebben, van een gezond en transparant financieel systeem.
- Maar, urgent is, dat wij op korte termijn een Mutual Evaluation van de FATF zullen ondergaan, waarbij de AML gerelateerde risico's in ons land, zullen worden geëvalueerd, alsmede, en dat is **nog belangrijker**, op welke wijze ons land hiertegen optreedt, en welke voortgang in de implementatie van de FATF-aanbevelingen geboekt is.

- We zullen collectief, nationaal, moeten werken aan het implementeren van zodanige maatregelen, dat voorkomen zal worden, dat er een besluit richting *derisking* of blacklisting van ons land zou kunnen inhouden.
- Dat **moet** voorkomen worden.
- Ik onderstreep nogmaals, dat dit een nationale zaak is, een aangelegenheid, waarmee geen politiek zal moeten worden bedreven, maar collectief zal moeten worden aangepakt.

Sociaal pakket

- Het Regeerbeleid is gericht, op herstel en ontwikkeling van ons land en volk.
- Daarbij wordt een zwaar beroep gedaan, op iedere burger.
- De sociaalzwakkeren, zullen daarbij zoveel mogelijk moeten worden ontzien, om te waarborgen, dat zij een gelijkwaardige kans hebben, om zichzelf te kunnen ontwikkelen.
- De Regering heeft daartoe reeds een aantal maatregelen genomen:
 - o Het verhogen van de Algemene Oudedagsvoorziening (AOV) naar SRD 1.000, - per maand;
 - o Het verhogen van de Algemene Kinderbijslag (AKB) naar SRD 125 per maand;

- o Het verhogen van de financiële bijstand voor mensen met een beperking (MMEB) naar SRD 750 per maand;
- o Het verhogen van de financiële bijstand voor zwakke huishoudens (ZWHH) naar SRD 750 per maand;
- o Voortzetting van de heffingskorting op inkomsten- en loonbelasting van maximaal SRD 750;
- o In de maand november en december 2020 in verband met Srefidensi en Owru Yari een financiële tegemoetkoming van SRD 300 op maandbasis voor diverse groepen;
- o Covid-gerelateerde financiële tegemoetkoming voor geregistreerden opgepakt aan het begin van 2021;
- o Ondersteuningstoelage voor ambtenaren en gelijkgestelden van bruto SRD 1.000, - per maand, aan personen met een brutosalaris van minder dan SRD 12.602;
- o De overheidsbijdragen bij uitvaarten in acute situaties is verhoogd naar SRD 5000. Deze additionele bijdrage zal worden voortgezet in 2022.
- De ondersteunende sociale maatregelen, zullen nog verder worden geïntensiveerd.
- Hierbij wordt met name gelet, op de doelgerichte ondersteuning, zodat alleen die mensen de ondersteuning krijgen, die het nodig hebben: met name ouderen,

alleenstaanden, mensen met een beperking, werklozen en grote gezinnen.

- Onderdeel van het sociaal pakket is ook Financial Inclusion.
- De Regering en de Surinaamse Bankiersvereniging, zijn een project gestart, gericht op het bevorderen van toegang tot ene bankrekening voor eenieder.
- Ook de Wet Nationale Basiszorgverzekering, zal worden verbeterd, zodat de zorg effectiever en efficiënter kan worden aangeboden, aan de samenleving.
- Daarnaast zullen woningbouwprojecten worden uitgevoerd.
- Ook zullen woningbouwprojecten van particuliere ontwikkelaars, worden gefaciliteerd.
- Specifiek voor de lagere inkomensgroepen, wordt het Affordable Housing Project uitgevoerd.

Sociaal akkoord

- De Regering, is in goed overleg met de verschillende werknemer- en werkgeversorganisaties.
- Dit geschiedt mede, in het kader van het Tripartiet Overleg.

- Dit overleg is met name in het kader van ons voornemen, om een sociaal akkoord overeen te komen, met de sociale partners, op of rond 25 november.
- Dit sociaal akkoord is primair bedoeld, om draagvlak te creëren, voor de uitvoering van het Herstelplan, dat door uw Geacht College is goedgekeurd.
- Het bereiken van het akkoord, is benoemd in het Herstelplan.
- Inmiddels, is door het gehele tripartiet overleg een duidelijke intentie uitgesproken, om een sociaal akkoord te kunnen vaststellen.
- Het centraal akkoord, zal de belangrijkste zaken adresseren die de sociale partners treffen, waaronder: prijsbeleid, minimumloon, sociaal vangnet, werkgelegenheid en belastingen.
- De vooruitzichten, om op korte termijn te komen tot een sociaal akkoord, zien er goed uit.
- Met een sociaal akkoord, kunnen we rekenen op ondersteuning van de sociale partners, bij het herstel van het land.

Onderwijs

- Ook het onderwijs, krijgt **bijzondere aandacht** in het nieuwe jaar, met name het beroepsgericht onderwijs.
- Dit dient te worden gezien in het kader van local content.

- Voor het eerst in de geschiedenis van ons land, krijgt het binnenland middelbare scholen:
 - De eerste middelbare school in Mungotapu zal af zijn in 2022, voor 360 studenten inclusief verblijf (internaat).
 - Voor 216 studenten wordt er nu ook een middelbare school gebouwd in Para.
- Voor studenten, zullen met ingang van dit academisch jaar, **bijna** gratis busvervoer en studieleningen beschikbaar zijn.
- Ook, zal bijzondere aandacht worden besteed, aan kunst en cultuur, met name, om de weerbaarheid van de kunstenaars en craftwerkers te vergroten en, om onze eigen kuit en cultuur canon verder te ontwikkelen.

Zorg

- In de zorgsector, zullen ook verschillende nieuwe hervormingen worden voorgesteld.
- In het algemeen, zal het zorgstelsel worden doorgelicht, geordend en geherstructureerd.
- Daarbij zal worden afgetapt, van het open eind financieringssysteem.
- Het BOG zal een directoraat worden, binnen het ministerie van Volksgezondheid, belast met de preventieve zorg.
- Ook, de internationale en regionale samenwerking ter verbetering van de gezondheidszorg, zal worden geïntensiveerd.

- Hierbij, richten wij ons **in het bijzonder**, op Nederland en de Verenigde Staten.
- Het uiteindelijke doel is, om de gezondheidszorg, te transformeren van curatieve naar preventieve zorg, met een sterke focus op “healthy lifestyle”.

Mijnbouw

- In de mijnbouwsector, zal met name gefocust worden op aanscherpen van het wetgevingskader, institutionele versterking van beleid formulerende - en monitoringsinstituten, ordening van de kleinschalige goudsector alsook de rehabilitatie van gemijnde gebieden van ALCOA.
- In het kader van transparantie, in de extractieve industrie, zal het beleid, gerichte aandacht besteden, aan de “ultimate beneficial ownership” in de mijnbouwsector.
- Er worden voor de olie- en gasindustrie verschillende initiatieven ontplooid.
- Eén daarvan is het opzetten van een shorebase.
- Een expression of interest, is door de Regering gepubliceerd, en daar zijn diverse aanmeldingen op ontvangen.
- Dit wordt verder opgepakt.

- Uiteraard, wordt er **bijzondere aandacht** besteed, aan de toekomstige exploitatie van de offshore olievondsten, en de financieringsmodaliteiten daarvan.
- Ook, wordt **speciale aandacht** besteed, aan de exploitatie van offshore gas, en in het verlengde daarvan, een regionale samenwerking met de buurlanden.

Transport

- De luchthaven Zanderij en de zeehaven Nieuwe Haven, zullen worden versterkt; daartoe zijn samenwerkingsovereenkomsten tot stand gekomen, met de Haven van Antwerpen en de Luchthaven Schiphol.
- De voorbereiding van een regionale luchthaven in Nieuw Nickerie, wordt voortgezet.
- Specifiek voor de zeehaven en tegen de achtergrond van de offshore olie- en gas, wordt de Surinamerivier gebaggerd.
- Ook is het voornemen, om de veerverbinding tussen Paramaribo en Meerzorg, wederom op te starten.

Telecom

- De telecom- en internetfaciliteiten in ons land, zullen sterk worden verbeterd.
- Verouderde kabels worden vervangen, en 5G zal worden geïntroduceerd.
- De scholen worden voorzien van **gratis** Wifi.

- In 2022 zullen verouderde kabels, in 34 woonwijken worden vervangen.

Aantrekken van investeringen

- Het beleid, dat ziet op het aantrekken van investeringen, wordt voortgezet.
- In dat kader is er, naast het Directoraat Foreign Direct Investment van het Ministerie van BIBIS, op het Kabinet van de President, de instelling van een Investment Approval & Appeal Board, in voorbereiding.
- In dit orgaan, hebben zitting: de President als voorzitter, de Vicepresident als vicevoorzitter, de Minister van BIBIS, de Minister van Financiën, de Minister van Economische Zaken en de Minister van Openbare Werken.
- Daarnaast, wordt de voor een project betrokken vakminister, toegevoegd aan de beraadslaging.
- Dit orgaan gaat besluiten nemen, omtrent:
 - o investeringsproposities, met name omtrent de betrokkenheid, begeleiding of ondersteuning van de Staat Suriname, bij de voorgestelde investeringen; alsmede in het kader van administratief beroep, toetsen van besluiten en adviezen van FDI, en
 - o het nemen van besluiten naar aanleiding van deze administratieve beroepen.

- Wij zijn ook, in het traject om de *Suriname Investment and Trade Agency* (SITA) op te richten, met begeleiding en ondersteuning van het IDB.
- Dit zal de vervanger zijn van het oude Investsur, op basis van een nieuw en effectiever raamwerk.
- Het Staatsbesluit ligt bij de Staatsraad en naar verwachting, kunnen wij de oprichting op korte termijn afronden.
- Dit zal de single point of entry, van Foreign Direct Investment voor Suriname zijn.
- Het is de bedoeling, dat dit een '*single window*' wordt voor een buitenlandse investeerder, van waaruit direct alle benodigde vergunning en andere overheidszaken kunnen worden geregeld, zodat de investeerder zich bezig kan houden met ondernemen en het scheppen van werkgelegenheid.
- De precieze rol, functie en inrichting van SITA, zal nog nader worden bekendgemaakt, nadat het legislatief kader is vastgesteld.

Buitenlands beleid

- Het buitenlands beleid van Suriname, heeft een ware transformatie ondergaan.
- Suriname presenteert zich aan de wereld als:

- o een land, waar er democratie is en democratische beginselen en instituten worden gerespecteerd;
 - o een land, waar recht en wet geldt, voor eenieder en **niet** wordt misbruikt voor individueel belang;
 - o waar mensen- en politieke rechten worden nageleefd, beschermd en versterkt; en
 - o Een land waar behoorlijk bestuur (“good governance”), de norm is.
- Bij het uit te voeren buitenlands beleid, zal het politiek en economisch belang van Suriname, centraal zijn.
 - Deze Surinaamse belangen, zullen verder verfijnd worden in samenspraak met het bedrijfsleven, alsook met andere functionele maatschappelijke organisaties.
 - Wij zullen wereldwijd een principiële, pragmatische en evenwichtige buitenlandsbeleid ontwikkelen, dat tot uiting zal komen in het aangaan met relaties met bevriende landen, en relevante multilaterale organisaties in de Americas, Azië, Afrika en Europa.
 - De vruchten van het getransformeerde buitenlands beleid, worden nu al geplukt: onder meer, de ondersteuning die wij krijgen in de bestrijding van en de immunisatie tegen het coronavirus van het buitenland, is een direct gevolg hiervan.
 - Suriname staat weer op de kaart, en doet weer internationaal mee, als gerespecteerde natie.
 - Dat hebben we lange tijd niet gehad.

Binnenland

- Ook, de ontwikkeling van het binnenland, heeft gelijkwaardige prioriteit voor de Regering.
- Er zijn reeds verschillende projecten, gericht op ontwikkeling van het binnenland, in gang gezet;
- Eén van de grootste prioriteiten van de Regering, met betrekking tot het binnenland, is het oplossen van het grondenrechtenvraagstuk.
- De grondenrechtencommissie, is met concrete aanbevelingen gekomen, en de Regering heeft die aanbevelingen overgenomen.
- De commissie is bezig met stakeholdersoverleg, en zal op basis daarvan, op korte termijn, een wetsontwerp indienen bij uw Geacht College.
- Daarnaast, zal de Regering haar visie van ontwikkeling in het binnenland, blijven voorzetten, in de vorm van onderwijsprojecten, waaronder middelbare scholen, elektrificatieprojecten, schoon drinkwaterprojecten, huisvestingsprojecten, et cetera.
- Het binnenland, wordt **gelijkwaardig betrokken**, in de ontwikkeling van ons land.

Corruptiebestrijding

- In het afgelopen jaar, is hard gewerkt aan de implementatie en de operationalisering van de

anti-corruptiewet, door de Presidentiële Werkgroep onder leiding van mr. Rasam.

- De uitvoeringsbesluiten van de Anti-Corruptiewet, zullen op korte termijn moeten worden geïmplementeerd.
- In dit kader is ook een rol weggelegd voor De Nationale Assemblée.
- De Presidentiële Werkgroep en een afvaardiging van De Nationale Assemblee, dienen nader overeenstemming te bereiken, omtrent de uitvoering.
- Ook is Suriname recentelijk toegetreden, tot het Verdrag van de Verenigde Naties, tegen corruptie.
- Het operationeel raamwerk van de implementatie van de Anti-Corruptiewet, zal in lijn moeten zijn, met dit verdrag.
- Daarnaast, zijn de instituten, die belast zijn met het aanpakken van corruptie versterkt: zowel het openbaar ministerie, als ook, de rechterlijke macht.
- Ook de Rekenkamer heeft een nieuw bestuur.
- Voor het CLAD, werken wij nog aan versterking.
- Het blijft een uitdaging, om voldoende opgeleide en ervaren mensen te vinden, voor dit soort posities.

Veiligheid

- De veiligheid van onze bevolking, onze burgers, heeft de hoogste prioriteit.

- Dagelijks, worden we geconfronteerd met berichten, omtrent gewelddadige incidenten.
- Er zal strenger worden opgetreden, en ook het nationaal leger zal worden ingezet.
- Op korte termijn, zal het nationaal leger beginnen met surveillance.
- De drugsbestrijding is geïntensiveerd – hetgeen leidt tot meer vangsten – en, zal nog verder worden geïntensiveerd, in samenwerking met buitenlandse partners.
- Ook de **bijzondere aandacht**, heeft de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel.

Slot

Voorzitter,
Geacht College,

● Ik sluit af.

- Ik heb u, in het begin van mijn bijdrage, geschetst wat onze ambities zijn, met ons Regeerprogramma.
- Ik heb u daarna, in samenhang met de aan uw Geacht College aangeboden documenten, uiteengezet, hoe wij die ambities zullen invullen.
- Wij hebben een prachtig land, gezegend met rijkdommen in de vorm van natuurlijke hulpbronnen, een mooie mix van diversiteit en de afwezigheid van grote natuurrampen.

- Het is aan ons, het bestuur, om met die zegeningen het land te ontwikkelen, zodanig, dat het voor onze eigen burgers een genot is, om in te wonen, en het een genot is voor buitenlanders om ons land te bezoeken.
- U heeft gekozen voor goed bestuur, eerlijk en transparant leiderschap.
- En wij hebben u consequent, het eerlijke verhaal voorgehouden.
- Ik zeg u niet, dat alles makkelijk is geweest of zal zijn.
- **Maar**, ik zeg u wel, dat ik u kan garanderen, dat we na uitvoering van het herstelplan en het ontwikkelingsplan, niet alleen een gezegend land hebben, niet alleen een prachtig land hebben, maar ook een ontwikkeld land hebben, waar het toeven, een genot zal zijn voor **al onze burgers**.
- Daar wordt hard aan gewerkt.
- Dat kost moed en volharding.
- Dat kost durf en lef.
- Samen met uw **geheel** geacht College, zullen wij dat wel kunnen bereiken.
- Wij rekenen op uw ondersteuning.

- Ik dank u.
- God bless you.
